

УДК 346.548

О.В. ЗВЕРЄВА, канд. юрид. наук, доц., До-
нецький університет економіки та права

ДО ПИТАННЯ ПРО ПРАВА СПОЖИВАЧА ПРИ ПРИДБАННІ ТОВАРУ НЕНАЛЕЖНОЇ ЯКОСТІ

Ключові слова: права споживача, товар нена-
лежної якості

У другому номері журналу «Право і безпека» за 2007 рік [1] нами були розглянуті деякі аспекти регламентації прав споживача при придбанні товару неналежної якості. Був наданий аналіз колізій, які існують у Цивільному кодексі України та Законі України «Про захист прав споживачів», однак рамками однієї статті було неможливо охопити всі питання, що виникають під час реалізації споживачем наданих законом прав, що обумовлює актуальність обраної теми та необхідність проведення додаткового дослідження.

Тому метою цієї статті є порівняльний аналіз загальних підходів до регламентації прав споживача при придбанні товару неналежної якості в Україні та за кордоном, а також обґрунтування необхідності внесення змін до Закону України «Про захист прав споживачів» з досліджуемого питання. Новизна роботи полягає в обґрунтуванні необхідності покласти відповідальність за неякісні товари на імпортера, а також в обґрунтуванні необхідних змін до Закону України (Про захист прав споживачів), щодо прав споживача при придбанні товару неналежної якості.

Відповідальність продавця і захист сумлінного покупця від недоліків предмета купівлі-продажу, як стверджують в науковій літературі, прокладали собі дорогу в правових розпорядженнях із древніх століть.

Вже в Російській Імперії регламентувалися права покупця в договорі купівлі-продажу. Якщо продана річ виявлялася не

тієї якості, що було обговорено в договорі, питання про її прийняття залежало від покупця. Прийняття проданої речі не позбавляло його права порушити суперечку про те, що йому була передана річ не тієї якості, яка була встановлена. За законом покупець мав право:

- вимагати передачі йому купленого товару, що не позбавляло його права вимагати відшкодування збитків, заподіяних непередачею майна;

- вимагати повернення грошей, сплачених за куплене, але не передане майно;

- жадати від продавця повернення різниці між сплаченою сумою і дійсною вартістю речі, прийнятої покупцем, якщо вона була невідповідною умовам договору. Таким роз'ясненням Сенату була виправлена велика помилка, допущена раніше, коли встановлювалося правило, засноване на принципі «Бачили очі що купували» [2, ст.6784]. У той самий час, якщо продавець не зобов'язався замінити іншою продану річ, навіть у випадку визнання її неякісною, він не міг бути примушений до такої заміни;

- вимагати розірвання договору купівлі-продажу - продавець, що передав покупцеві річ, яка відповідала умовам угоди, міг бути спонуканий до її прийняття назад незалежно від того, чи сплачена за неї покупна ціна чи ні [3, ст.ст. 6780-6784, 6790, 6791].

Зі змісту статей 1641-1642 Кодексу Наполеона, з нормативних розпоряджень інших країн і літератури випливає, що річ має недоліки, якщо фізично не відповідає предмету, щодо якого укладений договір купівлі-продажу, або не відповідає загальноприйнятому розумінню про суть даної речі, або продана особою, що не має на неї права, або обтяжена зобов'язанням, про яке покупець не був обізнаний. З цього погляду розрізняють недоліки фізичні і недоліки юридичні.

До недоліків фізичних відносять такі, котрі або знижують її ціну виходячи з не-

достатньої придатності речі до її призначення, або річ не має якостей, про існування яких продавець запевнив покупця, або покупцеві передана некомплектна (неукомплектована) річ [3]. У міжнародній практиці виникли сумніви щодо критерію для визначення відповідності речі її призначенню та умовам використання відповідно до договору купівлі-продажу. Судова практика здебільшого виходить із критерію функціональності, зокрема реалізації технічних нормативів речі в процесі її використання. Так, наприклад, Верховний суд Польщі у постанові від 13.03.1981 року вказав, що покупка речі, якою вже користувалися, завжди несе погрозу невиправданих чекань. Перебіг часу і користування річчю впливають на виникнення дефектів, хоча їхній рівень може бути різним. Із цього було зроблено висновок, що немає підстав для відповідальності за дефекти речі, пов'язані з визначеним часом користування річчю, особливо в тих випадках, коли мова йде про предмети особливої складності, наприклад, автомобіль.

Іншою формою фізичного недоліку є відсутність тих якостей речі, що повинні бути за запевненням продавця. Ця форма недоліку є в сучасній купівлі-продажу найбільш поширеною, особливо в умовах існування реклами, яка обіцяє в пропонованих речах різні достоїнства, яких у дійсності немає. Декларована якість товару може стосуватися енергоємності, безпеки і т.п., невідповідність чому виявляється не відразу, а в процесі експлуатації.

Наступною формою фізичного недоліку є неукомплектованість речі. Нерідко це досить важко встановити, оскільки потрібна не тільки відповідна кваліфікація покупця, але й знання комплектації речі. Наприклад, автомашини Волзького автозаводу надходять у продаж з інструментальною сумкою, в якій є набір ключів, викруток тощо. Імпортні автомобілі такої сумки не мають. Покупець, у якого раніше був автомобіль іноземного виробництва, відсутність ін-

струментальної сумки у ВАЗівському автомобілі може не помітити і не вимагати її надання. У літературі висловлюється думка, що сумлінний продавець, знаючи про відсутність, наприклад, додаткових деталей, повинний повідомити про це покупця і відповідно знизити ціну.

До юридичних (правових) недоліків речі відносяться недоліки, пов'язані з продажем її особою, що не є власником і не уповноважена власником на розпорядження річчю, а також продаж речі, обтяженої зобов'язаннями, у тому числі, правами третіх осіб. Правові недоліки товару можуть (або повинні) існувати в момент продажу речі або, принаймні, в момент її передачі. Мова, зокрема йде про продаж речі не власником або неуправомоченою особою. Іноді можливий повторний продаж, коли власник спокушається більш високою ціною, запропонованою йому після укладання договору купівлі-продажу, але до передачі речі покупцеві.

Слід зазначити, що Закон «Про захист прав споживачів» (далі - Закон), говорячи про неналежну якість товару має на увазі тільки фізичні недоліки. Що ж стосується юридичних недоліків, тут мова йде про загальні права покупця, передбачені Цивільним кодексом України (далі - ЦКУ).

Зі змісту ст.ст.8, 16 Закону України вбачається, що товаром неналежної якості вважається товар, що має конструктивні, виробничі, рецептурні або інші недоліки або ознаки фальсифікації. У ст.1 Закону України «Про вилучення з обороту, переробки, утилізація, знищення або подальше використання неякісної і небезпечної продукції» вказується, що до такої продукції відноситься продукція:

- що не відповідає вимогам діючих в Україні нормативно-правових актів і нормативних документів щодо відповідних видів продукції та її споживчих властивостей;
- що не відповідає обов'язковим вимогам діючих в Україні нормативно-правових актів і нормативних документів щодо її

безпеки для життя і здоров'я людини, майна і навколишнього природного середовища;

- якій з метою збуту споживачам, виробником (продавцем) навмисне надані зовнішній вигляд та (або) окремі властивості визначеного виду продукції, але яка не може бути ідентифікована як продукція, за яку вона видається;

- під час маркірування якої порушені встановлені законодавством вимоги щодо мови маркірування та (або) щодо змісту і повноти інформації, що повинна при цьому повідомлятися;

- термін придатності якої до споживання або використання минув;

- на яку немає передбачених законодавством відповідних документів, що підтверджують її якість і безпеку [4].

Представляється, що в Законі України "Про вилучення з обороту, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної і небезпечної продукції" надане розширене і більш точне поняття продукції (товару) неналежної якості тому, у Законі немає необхідності давати визначення «неякісного товару», але вже в іншому розумінні. Це ніяким чином не впливає на захист прав споживача у разі придбання товару неналежної якості, а може лише викликати суперечки з приводу застосування одного, або іншого визначення. Представляється, що у всіх випадках, перерахованих в Законі України "Про вилучення з обороту, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної і небезпечної продукції", ми можемо говорити про виникнення в споживача встановлених Законом прав при придбанні товару неналежної якості. Отже з Закону варто виключити п.13 ст.1, при цьому в п.1 ст.8 необхідно зробити відсилання до Закону України "Про вилучення з обороту, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної і небезпечної продукції".

Скористатися правами, передбаченими

ст.8 Закону, споживач може тільки в тому випадку, якщо неналежна якість товару не була обговорена продавцем при покупці. Якщо ж при покупці товару окремі недоліки були обговорені, це не позбавляє покупця права висунути претензії з приводу інших виявлених недоліків, що не були обговорені при покупці.

У закордонній практиці виникла проблема права вимоги заміни всієї речі на нову у випадку неякісної деталі, що є частиною купленої речі і яку можна замінити без заміни всієї речі. Судова практика встала на позицію захисту інтересів продавця, якого не вправі зобов'язувати замінити всю річ, якщо можлива заміна тільки її частину, як це нерідко буває при експлуатації автомобіля. Цим обґрунтовують еквівалентність взаємних зобов'язань сторін у купівлі-продажу [5]. Разом із тим, ця позиція не бездоганна, оскільки загальноприйнятою нормою є право покупця вибирати спосіб і форму поведінки при продажу речі неналежної якості. Тому, якщо покупець зажадає заміни усієї речі і передачі йому речі належної якості, заперечувати таку правомочність досить важко. Автомобіль дійсно досить складна та дорога річ, тому заслуговує встановлення визначених виключень щодо неї, але не слід позбавляти споживача окремих прав взагалі у відношенні всіх речей.

Рішення покупця про звернення з вимогами про захист свого порушеного права виражається у вигляді односторонньої заяви в довільній формі, з вимогою повернення продавцем сплачених грошей (ціни) і з поверненням проданої з недоліками речі. У ряді нормативних систем викладена правомочність відповідає обов'язку продавця до «готовності» негайно повернути річ. Саме формула про «готовність» викликає критику, оскільки мова йде не про готовність, а про негайне повернення. Вважається, що «негайно» - означає повернення грошей за оплачену річ протягом не більш двох тижнів. Що стосується турботи про повернення

речі, за яку споживачеві повернули гроші, це питання залишене на турботі продавця [6]. Така ж вимога утримується в статтях 560-562 ГК Польщі й у липневій 1995 року, постанові Ради Міністрів Польщі (параграф 20), в аналогічних розпорядженнях німецького та французького права. Такими ж правами користується покупець відповідно до німецького цивільного права – параграфи 462, 475, 476, 487 та ін. Німецького цивільного укладення.

Особливо слід зупинитися на вимозі про розірвання договору у випадку виявлення недоліку речі, в якій уже раніше недоліки були виявлені й усувалися продавцем, або річ мінялася за тими ж причинами. Справа в тім, що в ряді правових систем право на розірвання договору по недоліках може бути обмеженим, якщо продавець погодився «негайно» обміняти річ на таку саму, без недоліків. Але «негайна» згода не рятує продавця, якщо він вже один раз усував в цій речі недоліки. Додаткові правила встановлені для випадків передачі речі частинами (комплектуючими деталями) [6, с.138]. Якщо продавець за вимогою покупця не поставить йому замість куплених тако ж кількість частин без недоліків, покупець вправі розірвати договір, у тому числі і по тих деталях, що підлягають постачанню в майбутньому.

Український законодавець також не оминув увагою проблему щодо комплектуючих виробів. Ст.7 Закону встановлює, що гарантія на комплектуючі вироби не може бути менше гарантії на весь виріб, якщо інше не передбачено нормативно-правовими актами, нормативними документами або договором. Однак представляється, що слова: «якщо інше не передбачене договором» з тексту статті варто виключити, тому що це порушує інше положення цього ж закону, відповідно до якого, «Умови договору, що погіршують положення споживача, передбачене законом є недійсними». Тобто в самому Законі ми встановлюємо можливість погіршення прав споживачів замість їхньо-

го захисту.

Даний висновок підтверджується судовою практикою. Так, позивач звернувся до суду м Одеси з проханням розірвати договір купівлі-продажу холодильника марки «Самсунг» і повернути сторони в первісне положення на тих підставах, що полиці холодильника, виготовлені з пластмаси, не витримали навантажень і лопнули. Заперечуючи проти позову, продавець послався на інструкцію з експлуатації холодильника, у якій з річної гарантії виключалися пластмасові і скляні деталі холодильника, у зв'язку з чим, не заперечуючи обґрунтованості тверджень про поломку полиць, відмовлявся визнати позов. У свою чергу позивач стверджував, що наявність або відсутність гарантії на полиці не змінює справи. Полиці є приналежністю головної речі – холодильника і слідує його долі. Тому гарантія на холодильник означає надання гарантії й на полиці. Гарантії можуть бути реалізовані або шляхом заміни продавцем непридатних або зламаних деталей (полиць), або їх ремонтом за той же рахунок. Але замінити пластмасові полиці даремно, тому що це не зробить їх більш міцними, і вони знову зламуються; ремонтувати ж пластмасові полиці неможливо. Суд погодився з доводами позивача і розірвав договір купівлі-продажу, зобов'язавши відповідача повернути сплачену за холодильник ціну.

Ще одне питання, яке варто врахувати українському законодавцеві – це покладання відповідальності на імпортера, який сьогодні практично не несе відповідальності перед споживачем і в Законі згадується лише декілька разів. Як задається, в даному випадку варто скористатися досвідом Російської Федерації в регламентації даного питання. Так, згідно п.3 ст.18 Закону Російської Федерації «Про захист прав споживачів» (далі - Закон РФ), споживач, якому проданий товар неналежної якості, якщо це не було обговорено продавцем, вправі за своїм вибором зажадати безопла-

тного усунення недоліків товару, або відшкодування витрат на їхнє усунення споживачем, або третьою особою, або заміни на товар аналогічної марки (моделі, артикула) у виробника, уповноваженої організації, або уповноваженого індивідуального підприємця, *імпортера*. Ст.41 цього ж Закону РФ також встановлює обов'язок виробника (виконавця, продавця, уповноваженої організації або уповноваженого індивідуального підприємця, *імпортера*) щодо надання інформації федеральним органам виконавчої влади, уповноваженим на проведення державного контролю і нагляду в сфері захисту прав споживачів.

Розглядаючи права споживача у випадку придбання товару неналежної якості не можна не зупинитися на обставинах, що звільняють продавця (виробника) від обов'язку задовольнити вимоги споживача. Продавець або організація, що виконує функції продавця на підставі договору, вправі відмовитися від задоволення вимог споживача з приводу недоліків товару, якщо: 1) вимоги заявлені з приводу недоліків, які були обговорені при укладанні договору купівлі-продажу; 2) вимоги пред'явлені після закінчення термінів позовної давності, встановлених законодавством; 3) недоліки, із приводу яких заявлена вимога, виникли після передачі товару споживачеві в результаті порушення споживачем встановлених правил використання, збереження або транспортування, дій третіх осіб або обставин нездоланної сили, і це доведено продавцем (виробником) або організацією, що виконує функції продавця (виробника) на підставі договору з ним; 4) споживач не надав товарний (касовий) чек, а у відношенні товарів, на які встановлені гарантійні терміни, технічний паспорт або інший документ, що його замінює. Тобто, для настання відповідальності продавця (виробника) необхідна наявність лише факту виявлення недоліку та відсутність вини споживача.

Закордонний законодавець також вихо-

дить із того, що для настання відповідальності достатньо самого факту виявлення недоліків. Питання про вину не є визначальним, якщо недоліки виникли не з вини споживача. Не слід також доводити заподіяння збитку. Більш того, якщо покупець буде посилатися на збиток, він повинен буде спиратися на загальні підстави цивільно-правової відповідальності. Інша характеристика умови відповідальності за недоліки проданої речі – це відсутність необхідності доводити поінформованість продавця про недоліки проданої речі. Він про них міг і не знати. Адже якщо продавець знав про них, варто очікувати, що він повідомить про це покупця і продасть йому річ за зниженою ціною як неповноцінну. Але тоді це позбавляє покупця права стверджувати, що він придбав річ неналежної якості [6]. Подібні встановлення відповідають принципів еквівалентного обміну в договорах купівлі-продажу, а продавця звільняють від можливих скарг на приховання недоліків.

Для досліджуваної ситуації характерно, що споживач не може знати про недоліки проданої йому речі. Законодавство, як правило, не накладає на споживача обов'язку досліджувати річ з погляду визначення її якості (п.3 ст.4 Закону як обов'язки споживача передбачає необхідність ознайомлення з правилами експлуатації і дотримання зазначених правил). Мова може йти лише про звичайні обов'язки покупця, що лежать на ньому при одержанні речі. У випадку суперечки тягар доведення про поінформованість споживача про недоліки проданої речі лежить на продавцеві.

Такої ж думки дотримується і закордонний законодавець. Якщо покупець знав про недоліки речі і погодився на її придбання, це означає, що він погодився на придбання речі в такому саме вигляді, думаючи, що ціна відповідає її якості. Більш того, покупець не може і не вправі в цьому випадку посилатися на недоліки проданої речі і по цих підставах вимагати зниження ціни. Однак, якщо продавець доведе, що поку-

пець знав про недоліки, а покупець, у свою чергу, - що не знав, мова буде йти про інші недоліки, що створює для покупця правомочності на відповідні вимоги, але тільки стосовно до нових виявлених недоліків [7]. Наприклад, придбання покупцем за зниженою ціною речі не створює для нього права вимагати зниження ціни в зв'язку з її недоліками. Але якщо будуть виявлені ознаки, що дискваліфікують, або унеможливають її використання зовсім, право вимоги про недоліки відновлюється.

Як за кордоном, так і в Україні в усіх інших випадках продавець може говорити про звільнення його від відповідальності у випадку, якщо за допомогою експертизи доведе, що товар вийшов з ладу через його неправильну експлуатацію споживачем. Однак, проведення експертизи сьогодні дуже непросте завдання. Порядкові встановлення причин утрати якості товарів, робіт, послуг присвячена стаття А. Волинця «Проблемні питання проведення експертизи з приводу захисту прав споживачів», де автор вказує, що основною причиною відмовлення споживачам у задоволенні їхніх вимог є твердження продавців про порушення споживачами правил використання або збереження товару. Установити дійсну причину втрати якості товару, виходячи з положень ч.4 ст.19 Закону, можна тільки на підставі проведення експертизи. Ч.2 ст.679 ЦКУ встановлює правило, що продавець відповідає за недоліки товару, якщо він не доведе, що вони виникли після передачі товару покупцеві внаслідок порушення останнім правил використання або збереження товару. Ч.5 ст.17 Закону також звільняє від відповідальності виробника (виконавця, продавця), якщо він доведе, що шкода була заподіяна з вини самого споживача як внаслідок порушення останнім правил використання, збереження або транспортування товарів. Отже, закон встановив, що причину недоліків у товарі необхідно визначати шляхом проведення експертизи, однак не встановив, якої саме.

У результаті склалася ситуація, коли перевірка технічного стану неякісного товару проводиться самостійно зацікавленою стороною (продавцем) і, як правило, з порушенням вимог нормативних актів і правил складання таких документів, а також без участі другої зацікавленої сторони [8, с.15]. Отже така перевірка не відповідає основним принципам судової експертизи, а також загальним принципам експертизи, закріпленим ще Кодексом законів Мерфі: «Експертом є будь-яка людина не з нашого міста» (правило Марса).

Проблеми в проведенні саме судової експертизи виникають насамперед тому, що деякі види експертиз проводяться установами, яких на всю Україну одиниці [8, с.15]. Суди і Держспоживстандарт України дотримуються тієї позиції, що для визначення причин утрати якості товару необхідне проведення незалежної експертизи, однак найчастіше це просто неможливе.

Важливість порушеної проблеми не залишила зазначену статтю без уваги, і через якийсь час було опубліковано відгук Д. Шемеліна «Принцип невизначеності експертизи». Стаття зводиться до того, що насправді проблеми з проведенням експертизи неякісного товару не існує. Така проблема є надуманою. Більш того, Д. Шемелін на підставі пріоритетності норм ЦКУ перед Законом стверджує, що гарантійні зобов'язання продавця перед споживачем законом взагалі не передбачаються! [9]. При цьому він дійде висновку, що продавець зобов'язаний провести експертизу тільки у випадку встановлення на даний товар гарантійного терміну, але автор ніяк не висловлюється щодо вказівки Закону про те, що якщо на товар гарантійний термін не встановлений, він складає 2 роки, а на нерухомість – 10 років. Як здається, дана теза говорить про те, що ситуації, коли споживач придбає товар без гарантійного терміну, не може бути взагалі в принципі, тому що Закон виходить з того, що гарантійний термін існує в будь-якому випадку -

питання виникає тільки в його тривалості: 6 місяців, 1 рік, 2 роки або 3 роки, або будь-який інший термін, встановлений виробником або продавцем.

Далі автор відзначає, що в Україні дійсно не існує поняття «експертиза», однак проблем у цьому немає ніяких, тому що в нас існує чотири спеціальних Закони України «Про судову експертизу», «Про наукову і науково-технічну експертизу», «Про екологічну експертизу», «Про державну експертизу землепорядної документації», тому якась з них нам точно підійде і не слід робити з цього проблему. Автор обґрунтовує свою точку зору дуже цікавою тезою: «в умовах сучасного стану законодавства говорити про певне єдине нормативне регулювання експертної діяльності зарано, так саме рано говорити про єдиний підхід до розуміння експертизи [9]. Дана теза викликає тільки одне питання: «А чи потрібно взагалі займатися законодавчим врегулюванням яких-небудь суспільних відносин, якщо можна прийти до висновку, що не врегульовано і не треба?»

До таких же цікавих висновків приходять Д. Шемелін далі: «що розуміти під терміном «експертиза», яка установа проводить цю експертизу законом не встановлено і немає ніяких підстав поширювати на експертизу, передбачену Законом, вимоги законодавчих актів, що регламентують інші види експертиз, зокрема судову, екологічну або науково-технічну» [9]. Але що дає така стаття правозастосовчій практиці? Як вона допомагає вирішити проблеми конкретних споживачів? Як встановлювати причину виходу з ладу товару продавцеві? Представляється, що автори повинні більш відповідально і виважено підходити до висновків та формулювань, тим більше, коли розглянуті питання стосуються інтересів громадян-споживачів.

Таким чином, проведений аналіз свідчить про те, що Закон має певні недоліки, спрямовані на обмеження прав споживачів, а не на їхній захист, що можуть бути усу-

нуті тільки шляхом внесення змін у чинне законодавство.

Із Закону варто виключити п.13 ст.1, при цьому в п.1 ст.8 необхідно зробити відсилання до Закону України «Про вилучення з обороту, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної і небезпечної продукції».

Із ст.7 Закону слова - «якщо інше не передбачене договором» - варто виключити, тому що це порушує інше положення цього ж закону, відповідно до якого, «Умови договору, що погіршують положення споживача, передбачене законом є недійсними», а у даному випадку ми стикаємось із погіршенням положення споживача самим Законом, спрямованим на його захист.

В Законі слід покласти відповідальність за якість товару також на імпортера, що буде сприяти насиченню українського ринку якісними споживчими товарами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зверева О.В. Деякі питання регламентації прав споживача у випадку придбання товару неналежної якості // Право і безпека. -2007. -Т.6. -№ 2. -С.115-120.
2. Сводъ кассационныхъ положений по вопросамъ русскаго гражданскаго матеріальнаго права 1866-1905 годы /Сост.: В.П. Исаченко. -СПб., 1906.
3. Katner W.J. Zagadnienia prawa cywilnego. -Dom. wydawnyczy ABC, 1996. -S.238.
4. Закон України «Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції» від 14.01.2000 р., №1393-XIV // Офіційний вісник України. -2000. -№ 7. -Ст.245.
5. III CRN 31/81 OSNCP. -1981. -Poz.219.
6. Гражданское, торговое, семейное право капиталистических стран: Сборник нормативных актов. Гражданские и торговые кодексы: Учебное пособие /Под ред. М.И.

Кулагина, В.К. Пучинского. –М.: УДН, 1989. –289 с.

7. Gestin J. Conformite et garanties dans la vente (produits mobiliers). –Paris, 1983. – P.256.

8. Волинець А. Проблемні питання про-

ведення експертизи щодо захисту прав споживачів // Юридичний журнал. -2005. -№ 8. -С.13-15.

9. Шемелін Д. Принцип невизначеності експертизи // Юридичний журнал. -2005. - № 11.

Зверева О.В. До питання про права споживача при придбанні товару неналежної якості // Форум права. -2008. -№ 2. –С.123-130 [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2008-2/08zovtnj.pdf>

Розглянуто питання регламентації прав споживачів при придбанні товарів неналежної якості. Аналізується чинне законодавство України і зарубіжних країн (у тому числі і Росії), на підставі чого обґрунтовується необхідність внесення змін в Закон України «Про захист прав споживачів».

Зверева Е.В. К вопросу о правах потребителя при приобретении товара ненадлежащего качества

Рассмотрены вопросы регламентации прав потребителей при приобретении товаров ненадлежащего качества. Анализируется действующее законодательство Украины и зарубежных стран (в том числе и России), на основании чего обосновывается необходимость внесения изменений в Закон Украины «О защите прав потребителей».

Zvereva E.V. To a question on rights of the consumer at purchase of the goods of inadequate quality

The question of regulation of rights for users is considered at acquisition of commodities of improper quality. The current legislation of Ukraine and foreign countries (including to Russia) is analysed, on the basis of what the necessity of making alterations is grounded for Law of Ukraine «On defence of rights for users».